

BENEDICTI XIV

SYNODO

DIECESANA

BX870

1803

V.1

C.1

135934

1080043251

642-6441

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
BENEDICTI PAPÆ XIV.

DE SYNODO DIOECESANA

LIBRI TREDECIM

IN DUOS TOMOS DISTRIBUTI

EDICTIO V.

*A mendis purgata operâ ac studio Josephi à Carrasco, Phi-
losophiæ ac Sacræ Theologiæ in Lulliana Universitate
Majoricensis Insulæ Ex-Professoris.*

TOMUS PRIMUS.

SUPERIORUM PERMISSU.

MATRITI: APUD BENEDICTUM CANO.
1803.

Sumptibus Societatis Typographorum Bibliopolarumque.

38225

BX 870

1803

V.1

FONDO BIBLIOTECA PUBLICA
DEL ... O LEON

135934

PRÆFATIO.

Post exactam vite nostræ ferè maximam Rome in iis Congregationibus, ubi gravissima Religionis, & Ecclesiasticæ disciplinæ negotia tractari solent; ut primùm honore Cardinalatus per fel. rec. Benedictum XIII. licèt immerentes, insigniti fuimus, cùm regendam accepissemus Anconitanam Ecclesiam, & inde mox ad Bononiensem Metropolitim, natale solum, traducti essemus; animadvertere jam tùm cœpimus ignorari passim, aut certè non satis notas esse multas ex Apostolicis Constitutionibus, quibus Ecclesiæ instituta gravissima continentur; decreta autem, & responsa Congregationum, aut nesciri penitus, aut non rectè intelligi, plura sinistris interpretationibus in sequiorem partem accipi, atque corrumpi: que demùm aliì ante nos Antistites in Diocesanis Synodis benè, sapienterque constituerant, ea vigere parùm, negligi omninò, suam vim, pretium, ac dignitatem non obtinere: propterea, quod ignoti essent fontes, unde scita, et consulta illa omnia deducta, ac corrivata fuissent. Id nos perspicere certò potuimus, cùm in theologicis consultationibus, que identidem nobis presentibus habebantur, tùm in privatis colloquiis, que sæpè varias ob causas Ecclesiasticis hominibus ferebamus; maximè verò quoties ad examen accedebant sive minores Clerici, sive Poenitentia Administrati, sive Paroeciarum petitores, ut de singulorum scientia cognosceremus.

Hanc porrò tantam, tamque damnosam inscitiam considerantibus nobis; atque, ut par erat, dolentibus, multa ad eam depellendam observantur. Erant qui opportunissimum fore censebant, Academiam instituerè, in qua per intervalla temporum disputandum esset de eisdem rebus, uti passim fieri in litteratorum conventibus solet. Verùm, quamquod haud facillè inveniri poterant viri laboriosi, impigri, & idonei, eo numero, qui ad conflandum cœterum Academicum requiruntur, id semper habent incommodi ejusmodi Academiæ, quod, uno dumtaxat laborante, otiantur cæteri, queque ille aptè, copioseque proloquitur, aut non subeunt audientium animos (nisi si jam eruditi illi sint, & hisdem rebus exculsi) aut citò effluunt, ad summum rudem tantummodò; & indigestam post se notitiam relinquunt; numquam verò latè manant, nec ad notitiam publicam, uti opus est, propagantur. Alii alià subjiciebant, que longum esset hoc loco enumerare.

In tanta consiliorum multitudine ac varietate, visum nobis inire viam intentatam hactenus, & qua non alia fortassè planior & expeditior. Usum enim ipso edocti, ad rectè administrandam civitatem, atque diocesim, proponenda subinde esse populo aliqua Edicta; ea nos exarare instituimus

non, ut alii solent, sola præcipiendi formula, sed arte quadam, & apta ad erudiendum methodo, præceptorum scilicet causæ, & fundamenta commostrarant, disciplinam Ecclesiæ veterem, recentiorumque explicantes, ea denique exponentes omnia, quibus non solum permoveri quisque posset ad imperata faciendâ, verum etiam rationes disceret, propter quas unquamque res injuncta esset, aut verita, idque nullo suo labore & incommodo.

Hoc institutum, quod legitibus quidem facile, ac nobis, tametsi diu in ejusmodi rerum tractatione exercitatis, laboriosissimum accidebat; brevi intelleximus, Deo nostra cœpta secundante, magnas reipublice utilitates afferre. Exceptæ, approbatione omnium secundissima, nostræ illæ Sanctiones; non intra Diccæses Bononiensis fines continerent sese, sed ad circumpositas civitates primo, deinde ad remotiores volitare cœperunt, donec aliquot Voluminibus compræhensæ, & pluribus in locis impressæ, ad universam itæ Italianam pervaserunt. Illud autem nobis oprandum maxime, ut, siquidem eadem nunc ex Italico in Latinum sermonem cum fide conversæ suot, tam fructuose inveniantur ultra montes, & apud omnes ubique gentes, quàm in Italia fuerunt.

Secundum hæc parabamus Diccæsanam celebrare Synodum, certis tamen præfinitis rerum discutiendarum capitibus, præter que spatium non liceret. Erant pleraque educta ex Edictis nostris, que cupiebamus Synodali auctoritate rata ac firma esse. Et videbamus nobis his Edictis, & Litteris attigisse omnia, que gravissima sunt; quæque ad Episcopi solitudinem & cognitionem pertinent. Sed, ubi manum operi admoveere cœpimus, tot simul abortive voces, tot exaudite sententiæ sunt, ut aliò convertenda consilia nostra judicaverimus. Negabant aliqui, viri ceteroqui probi, nec indocti, ullum exiturum operis pretium, nisi ad alia multa rerum genera Synodi cognitio traduceretur. Hoc scilicet decerni malebant, illud interdicti; has atque illas proponi contumacibus penas; hoc illudve malis publicis remedium adhiberi; res, maximam partem, extra Synodi potestatem positas, quasque ipsi nos sæpè Romæ rejeceramus, & sacris Congregationibus improbatas, à summis Pontificibus reprehensas, atque emendatas videramus.

His ergo tollendis ex hominum mentibus præjudicis, venit nobis in mentem Commentationem edere de *Diccæsanâ Synodo*, eaque, congerere simul, que circa hoc argumentum sparsa multis in Libris invenirentur, additis Patrum, Conciliorum, & Ecclesiasticæ Historiæ documentis; quantum rerum ingentem copiam habebamus in promptu, partim privato studio, partim nunciibus publicis, & experientia collectam. Ut rem etiam ordinatè perageremus; ampliam divisimus materiam in plura capita; & omniaque complexi, que ad rem ullo modo, & maxime ad proximum facere videbantur, Opus nostrum ad calcem deduximus. Sed, quo maxime tempore illud relegere, explorare, & multis partibus augere meditabamur, obitu Clementis XII. abruptere opus coacti fuimus, Remam vocati scilicet ad Cardinalium Comitiam. Illam igitur rudem hactenus, maneam & impolitam reliquimus in nostra Bibliotheca Bononiensi, ac tamen mente, ut, simul ac regressi essemus ad nostram Sedem, supremam illi manum imponeremus.

Verùm inter hæc ad supremam Ecclesiæ regimen nullo nostro merito, ac præter omnem opinionem evecti, id unum efficere potuimus primo, ut scripta omnia, et adversaria nostra Romam exportarentur; in quibus

cum

cum esset Commentatio, de qua dicimus, eam perdit nec attingere licuit, tam multis, tam variis; tamque gravibus districti fuimus curis toto hoc præterito tempore nostri Pontificatus. Numquam tamen ejus perficiendæ, vulgandæque cogitationem adiecit. Inque post recogitos, auctos, & iterum typis impressos quatuor nostros de *Canonisatione Sanctorum* tomos; post eundem laborem adhibitum nostris Operibus de *Festis Domini, & Beate Mariæ Virginis, de sanctissimo Missæ Sacrificio*, aliisque, que in Latinam conversæ, & additamentis pluribus locupletata, vel prodierunt jam, vel prælo parata sunt; post vulgatum præterea Bullarii nostri priorem tomum, huc postremò animum convertimus: nactique subinde inter difficillima, & assidua Pontificatus negotia aliquid vacui temporis, idque raptim Commentationi nostræ impendentes, eam aliquando tandem confecimus, sui veribus ferè ex integro elaboravimus; adeo multa sunt de novo addita partim ex Libris nostræ Bibliothecæ, partim ex nostris Bononiensibus Litteris & Edictis, partim denique ex his, que toto nostri Pontificatus septennio decreta à nobis & constituta sunt.

Ita in hanc qualemcumque formam redacta est Commentatio, quam nos diù in publicum edimus, aliud nihil spectamus, nisi ut Episcopi suas celebrare Synodos ritè ac laudabiliter possint, nullumque præbeant locum querelis, que sæpè contra Synodalia Decreta ad Sedem Apolicam perferuntur. Spe autem certa ducimur, non exiguum exiturum fructum laboris & industriæ nostræ, si modò Præsules Ecclesiarum animo suo reputabunt, quod in Concilio Tridentino decretum est de Synodis celebrandis, nec leve negotium esse, nec temerè, aut sine certis legibus peragendum. Sed ut nullam fore arbitramur, qui velit, sine juxta causa, hæc officii sui partem gravissimam prætermittere; ita votorum nostrorum summam consequemur, si deinceps suas inguli Synodos celebrare instituant non solum crebrò, verum etiam rectè, & ex præscripto illarum rerum, quas toto hoc Opere complexi sumus.

Et hæc quidem olim præfati sumus, cum nostrum hoc Opus de *Synodo Diccæsanâ* anno Domini MDCCXLVIII. Romanis typis ederetur; eademque leguntur præfixa cæteris editionibus, que in hunc usque diem prodierunt. Sed postea, cum certis argumentis nobis innotuerit, labores hosce nostros grata utentium approbatione exceptos fuisse, quin etiam multorum rogatu excitati fuerimus ad novam hujusmodi Operis editionem curandam, iis auctam additamentis, que necessaria nobis, aut opportuna viderentur; arduis licet, & assiduis Pontificalis officii curis distracti, parva quedam temporis intervalla captare conati sumus, quibus nos in domesticam Bibliothecam adderemus, ibique in manus resumere non solum impressa prælo Scriptorum volumina, sed etiam veteres nostras lubricationes, tunc maxime calamo exaratas cum in minoribus Romanæ Curie ministeriis versantes, à Pontificibus Prædecessoribus nostris beneficentissimis ad occurrentia adhibebamur negotia, & sententiam nostram nunc voce, nunc scripto explicare jubebamur; ut, si veluti subsidii adjuvi, requirentium desideris satisfacere. Lectorum nunc partes erunt, de editione hac, ejusque additamentis iudicium ferre; quod quidem in nos, operamque nostram satis æquum nobis pollicemur, si unusquisque eorum, qui lecturi sunt, nobis vel scribentibus, vel dictantibus præsens adsitisset, vidissetque objectas studiis nostris interpellationes; quibus multoties in-

ceptum opus abrumperet, sæpe etiam quæ scripta, aut dictata fuerant, relinquere coacti sumus, donec elapsis pluribus horis, aliquando diebus infegris, quandoque etiam hebdomadis, & mensibus totis, eadem resumere pareretur vel temporis magis comoda opportunitas, vel nihil aspera & difficultis pendendum negotiorum natura.

Imò verò, ut de nova hæc editio dicamus aliquid, hoc primum monendum, nihil nos in superioribus editionibus animadvertisse, quod delendum aut emendandum iudicaverimus. Mutatas tantummodo volumus Operis sectiones; divisus nimirum in plures libros materis, & argumentis, quæ in prioris editionis libro septimo continetur tractata, unum illum librum longiorem cæteris, & plus æquo prolixum effecerant. At verò multis in locis, propter occasu se obtulit, opportuna aptavimus additamenta, quibus ea confirmarem, quæ in priorie editione asserta per nos fuerant. Insuper non pauca ex integro capitula elaboravimus, quibus plures rerum notitias, easque non levis momenti, in prioribus editionibus omissas, complexi sumus; quibusque editio hæc reverà auctior, & cumulatori prohibet.

Monendi sunt autem Lectores, qui tam in priorie, quam in presentis hujus Operis editione altatras frequenter offendent resolutiones Congregationis Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, ne in aliquam incidant perplexitatem, & confusionem, propterea quòd hujusmodi resolutiones non semper eadem ratione, ac methodo allegari conspiciunt. Cujus diversitatis hæc causa est. Cum nos olim munere Secretarii prædictæ Congregationis ornat fuerimus, eam institutum consuetudinem, quæ deinde à Secretariis successoribus nostris servata fuit, ut in foliis causarum, quæ ante singulas ipsius Congregationis sessiones typis impressa distribuuntur, antiquiores ejusdem Tribunalis resolutiones adnotarem, si quæ ad aliquos controversias tunc vertentis decisionem facere viderentur; adjectis etiam nonnullis præstantiorum Canonistarum auctoritatibus, quæ ad propositam questionem illustrandam conferrent. Hinc factum est, ut hujusmodi folia tam à Nobis, quam à Successoribus nostris exarata, utpote studiosorum usibus proficua, deinde in unum veluti corpus collecta simul ederentur, hoc inscripta titulo: *Thesauri Resolutionum Sacre Congregationis Concilii*; cujus Thesauri jam plura Volumina extant; & quatuor quidem priora nostris lucubrationibus constant, reliqua ad eos pertinent, qui Nobis in eodem Secretarii munere successerunt. Cum itaque in presentis Opere de Synodo *Diocesana* citandum occurrit decretum aliquod, seu resolutio, ex iis, quæ in hujusmodi Collectione vulgata habentur, satius duximus Thesaurum ipsum allegare, quem faciliè adire et consulere poterit, quicumque decretum, sive resolutionem, in fonte, ut ajunt, recognoscere cupiet.

Sed aliæ complures sunt resolutiones, in quibus citandæ indicatur à Nobis dies mensis, & annus, quibus emanarunt, ac præterea liber, & libri pagina, unde fuerunt desumptæ. Hæc nimirum sunt, quæ, cum à sæpe dicta Congregatione ante collatum nobis ipsius Secretarii munus editæ fuerint, in illius regestis descriptæ asservantur. Cum autem Nos per decennium, & ultra, officium illud obtinuerimus, adeoque in potestate habuerimus ipsius Congregationis Tabularium; multum sanè tempus insumpsimus in perlegendis veteribus ejusdem Congregationis actis; gravio-

ra

ra queque adnotando, atque ea, quæ scito digna, sat necessaria nobis videbantur, ex authenticis Archivi regestis in privata nostra adversaria transferendo. His autem, & sæpe aliis, & in hujus maxime Operis descriptione utentes, adnotatas à nobis indicationes diei, mensis, & anni, necnon folii, & pagine, unde monumentum olim extraximus, Lectorum oculis subijcere non prætermisimus; ut, si quis de allegato decreto, aut resolutione certior fieri velit, Congregationis Secretarium adeat, exhibitisque hujusmodi indicationibus (juxta celeberrimi Auctoris Prosperi Fagnani monitum, illius Operibus præfixum) authenticum decreti, aut resolutionis exemplum faciliè obtinere valeat; nisi fortè Nobis tantum tribuere non recusaverit, quantum Nos cum cæteris omnibus eidem Fagnano tribuendo merito censemus; cui scilicet, utpote eodem Secretarii munere perfuncto, ejusdemque olim Tabularii custodi, plenam fidem adhibere solemus, ejusque testimonio, absque ulteriori indagine aut perquisitione, acquiescere. De aliis etiam aliarum Congregationum decretis, atque resolutionibus, quæ in hoc opere allegantur, testari possumus, eandem adhibitam fuisse curam, ut cum autographis regestis conferrentur, & ad eorum fidem exigenterur.

Porrò in novissimis hisce additionibus usitatum semper nobis scribendi rationem secuti sumus; nihil scilicet pro certo ac definito venditantes, quod re ipsa definitum non sit; nihil contumeliosè jacientes in alios, quantumvis ab opinione nostra longè dissentiant. Id enim homine Christiano indignum, & honesto viro indecens existimamus, neque verò minus validè unumquemque sententiam suam tueri posse censemus, si ab aliorum contemptu & injuria abstinat.

Prima hujus Operis lineamenta, ut supra diximus, adumbrata à Nobis sunt, mox etiam ad aliquod complementum adducta, cum Cardinalatus honore fungentes, ad Metropolitanæ Bononiensis Ecclesiæ gubernacula sederemus. Ad summum deinde Pontificatum erecti, idem Opus multis partibus expolitur paucis ab hinc annis edidimus, idem Opus & auctum de novo in lucem profertur. At, ubi neque à Romanis Pontificibus Prædecessoribus nostris, neque à Nobis ipsis aut in Bullario, aut alibi, Apostolica auctoritate quidquam definitum est, ac generaliter omnibus in rebus, quibus nullam ex publica Ecclesiæ auctoritate pondus accessit, nihil nos definire, ac veluti decretorum exhibere intendimus. Ea enim Nobis & semper fuit, & adhuc mens est, ut sententiam nostram proponentes, hæc eatenus tueamur, quatenus illi ex rationibus, & auctoritatibus, quæ Nos ad eam amplectendam impulerunt, satis roboris & firmitatis adesse dignoscatur; libentique animo subscribimus doctrinæ Scriptoris egregii Melchioris Cani, qui *lib. 6. de Locis Theologicis cap. 8. in verponzione ad nonum argumentum*, de Libris agens, qui à summis Pontificibus conscripti publicantur, hæc ait: *Cum edunt Libros de re qualibet Romani Pontifices, sententiam suam ut homines alii dicunt, expriment, non tanquam Ecclesiæ Judices de Fide pronuntiant.* Magnus ille Prædecessor noster Innocentius IV. Commentaria sua in Libros Decretalium scripsit, cum summum Pontificatum gereret: *Trabens moram Lugduni, post Concilium ibi celebratum, composuit Apporatum super Decretalibus*; ut testatur Thomas Diplovatatus in Vita ipsius Innocentii antedictis Commentariis præmissa. Neque profectò Innocentius

Hoc sibi unquam arrogavit, ut quidquid in eo Opere scripsisset, pro re definita haberetur; sed facillè passus est, opiniones suas, quas tanquam privatus Doctor proposuerat, ab aliis Doctoribus oppugnari; ut patet ex ipsa, quam citavimus, illius Vita; multoque magis ex ea, quam sibi amplissimam hac in re licentiam sumperunt posteriores Cononistæ, dum sententias ab Innocentio suis Commentariis insertas sepe deserere, & in alia omnia ire non dubitarunt.

INDEX LIBRORUM ET CAPITUM.

LIBER PRIMUS.

Notiones Questionesque præliminares.

CAP. I. De Synodi nomine, & Synodorum divisione.	Pag. 1
CAP. II. De Synodi Diocesanæ utilitate.	7
CAP. III. Quo titulo sit honestanda Synodus Diocesanæ, & quomodo inscribenda ejusdem decreta.	11
CAP. IV. An Synodus Diocesanæ pertineat ad potestatem Ordinis, vel jurisdictionis, & an ad legem diocesanam, vel ad legem jurisdictionis.	14
CAP. V. De loco in quo Synodus Diocesanæ habenda est.	17
CAP. VI. De tempore quo cogenda est Synodus Diocesanæ.	21

LIBER II.

De his, qui Synodum Diocesanam cogere possunt.

CAP. I. An Romanus Pontifex cogere possit Synodum Diocesanam.	25
CAP. II. Jus Romani Pontificis congregandi Synodum tam Provincialem, quam Diocesanam, explicatur & confirmatur.	27
CAP. III. De Cardinali Urbis Vicario.	32
CAP. IV. De Archiepiscopo.	34
CAP. V. Generalia de simplicis Episcopo.	38
CAP. VI. De Episcopo privilegium habente gestandi Pallium, & Crucem ante se deferendi.	40
CAP. VII. De Episcopo Titulari.	43
CAP. VIII. De Vicario Generali Episcopi.	46
CAP. IX. De Vicario Capitulari.	48
CAP. X. De Vicario Apostolico.	53
CAP. XI. De Prelato inferiori.	58
CAP. XII. De Episcopo Latino, in cujus diocesi Græci Sacerdotes, & Clerici degunt.	66

LIBER III.

De vocandis ad Synodum, ordine sedendi, & sacris vestibus juxta proprium cujusque gradum adhibendis.

CAP. I. De Prelatis Regularibus, & Secularibus.	71
CAP. II. De Abbatibus, Prioribus, Guardianis Conventuum sub-	70-

INDEX LIBRORUM

torum jurisdictioni Episcopi, tamquam Sedis Apostolicæ delegati.

CAP. III. De obtinentibus dignitates, personatus, officia, & de Vicariis tum Generali, tum Foraneis. 77

CAP. IV. De Canonicis Ecclesie Cathedralis, & Collegiarum. 81

CAP. V. De Parochiis. 86

CAP. VI. De obtinentibus Beneficia simplicia, cæterisque Presbyteris, & Clericis dioceseos. 88

CAP. VII. De Fratribus Capellanis sacre Religionis Hierosolymitanæ, curam animarum habentibus, aliisque eidem Religioni inservientibus. 90

CAP. VIII. De Beneficiariis, Capellanis, aliisque aggregatis Ecclesie in solo Lateranensi fundate; de Protonotariis, & Subcollocatoribus spoliatorum, ac de Ecclesiasticis privilegiatis Almæ Domus Laurentanæ. 92

CAP. IX. De Laicis. 94

CAP. X. De ordine sedendi in Synodo. 100

CAP. XI. De indumentis Episcopi, aliorumque, qui Synodo Diocessanæ intersunt. 105

CAP. XII. De pœnis quibus fiant obnoxii, non accedentes ad Synodum, nisi legitimo detineantur impedimento. 110

LIBER IV.

De Officialibus, seu Ministris Synodi, suam nimirum operam Synodo præstantibus, aliisque, qui pro futuris eventibus in Synodo eliguntur.

CAP. I. De officialibus primi generis. 121

CAP. II. De Judicibus querelarum, & excusationum. 123

CAP. III. De Testibus Synodalibus. 124

CAP. IV. De Punctatoribus. 128

CAP. V. De Judicibus Synodalibus. 128

CAP. VI. De Judicibus Conservatoribus. 130

CAP. VII. De Synodalibus Examinatoribus. 136

CAP. VIII. Expendantur alia ad Synodaliū Examinatorum officium spectantia. 140

LIBER V.

De gerendis in Synodo.

CAP. I. De publicis Supplicationibus, Missis, Allocutionibus, Sermonibus, & Acclamationibus. 152

CAP. II. De legendis in Synodo, & Fidei professione in ea emittenda. 157

CAP. III. De Scrutinio. 162

CAP. IV. De auctoritate reservandi casus, eorumque reservatione in Synodo faciendâ. 166

CAP. V. Quenam sicut atrociore & graviora crimina reservanda, unâ cum aliis ad materia pertinentibus, et signatur quoad Regulares. 170

ET CAPITUM.

CAP. VI. De jure exigendi Cathedralicum, in Synodo ut plurimum solvendum. 177

CAP. VII. De nonnullis questionibus Cathedralicum respicientibus. 181

CAP. VIII. De elemosyna Missarum, & ejus taxatione in Synodo ut plurimum faciendâ. 185

CAP. IX. De advertendis ab Episcopo in statuendis Missæ elemosynis, evellendisque abusibus circa eas gliscientibus; & ne Confessarii easdem à poenitentibus exigant. 192

CAP. X. De Missarum oneribus minuendis. 196

CAP. XI. De ratione reddituum Seminarii à Deputatis in Synodo reddenda, & de nonnullis ad eodem Deputatos pertinentibus. 198

CAP. XII. De nonnullis monitionibus in Synodo faciendis. 203

LIBER VI.

De Constitutionibus in Diocessana Synodo edendis, eorumque conscribendam methodo.

CAP. I. Summa statuendorum in Diocessanis Synodiis. 205

CAP. II. Quæ methodo, quoque sermonis stylo conscribendæ sint Synodales Constitutiones. 208

CAP. III. Quæ utiliter in una, inutiliter in alia Synodo decernuntur; ubi nonnulla de Oblatis, Eremitis, & Græcis degentibus in diocessibus Episcoporum Latinarum. 210

CAP. IV. Aliis exemplis demonstratur, non omnes Constitutiones omni Synodo aequè congruere; ubi multa de Judæis degentibus in terris Christianorum. 214

CAP. V. Quæ in præcedenti capite dicta sunt, novo confirmatur exemplo, communicationis videlicet Catholicorum cum hæreticis in Divinis, atque adeo etiam matrimonii Catholicorum cum hæreticis. 219

CAP. VI. De iis, quæ provisæ sunt super matrimonii iustis, atque ineundis in Hollandia, & in regionibus federatorum ordinum dominio in Belgio subjectis; quæ scilicet in Synodis earum regionum, non autem in aliis inseri & manifestari convenit. 223

CAP. VII. De aliis quibusdam respicientibus matrimonia, quæ à Catholicis contrahuntur in regionibus infidelium, aut hæreticorum Principum dominio subjectis, vel quæ in regionibus Catholicis ineuntur inter Catholicum ex una parte, & hæreticum occultum ex altera; de quibus similiter nequaquam in omnibus Synodis agendum est. 229

CAP. VIII. De Constitutionibus Synodalibus ad Missæ Sacrificium spectantibus, quæ peculiaribus quibusdam diocessibus, non verò aliis, congruere possunt. 235

CAP. IX. De Communione sub utraque specie quoad Laicos, Clericos, & Sacerdotes non celebrantes; de qua etsi quibusdam in Synodis actum fuerit, in aliis tamen non expediret sermonem instituere. 244

INDEX LIBRORUM

- CAP. X. De vernaculis Divinarum Scripturarum lectione alicubi prohibenda Synodali Decreto, si abusus irreperit; si tamen nullus abusus locus sit, hac de re silere prestabit. 248
- CAP. XI. Recens subortus in diocesi abusus, modò reverè talis sit, & remedijs canonicis submoveri valeat, necessariam interdum reddit Constitutionem, quæ in alia fortè Synodo reddendaret; ubi de Confessarijs, qui penitentes adstringeret ad sibi aperiendum nomen complicit in peccato; item de denuntiatione Confessariorum sollicitantium ad turpia, & de sollicitantibus ad alia illicita. 251

LIBER VII.

De his, quæ cavenda sunt in Constitutionibus Synodalibus.

- CAP. I. De cavendis quoad questiones nondum definitas; ubi de questione, an sit de Jure Divino residentia quoad habentes curam animarum. 267
- CAP. II. Iterum de cavendis quoad questiones nondum definitas; ubi de ea, an Clerici Beneficijarii sint domini, vel administratores fructuum suorum Beneficiorum. 268
- CAP. III. Regula in precedentibus capitibus tradita limitatur. 268
- CAP. IV. Præcipuè abstinendum à definiendis questionibus respicientibus Sacramenta; ubi de intentione Ministri requisita ad validitatem Sacramenti. 270
- CAP. V. Nonnullæ recensentur quæstiones, spectantes Sacramentum Baptismi, à quibus in Synodo definiendis est abstinendum: ubi de Baptismo collato infanti in matris utero latitanti, necnon infanti, qui aliquam sui partem ex utero matris emisit. 272
- CAP. VI. De forma conditionata Baptismatis, alteriusve Sacramenti characterem imprimendis; ubi de Baptismo collato infanti, qui jam indubitanter mortuus, per miraculum ad vitam creditur revocari. 278
- CAP. VII. De Sacramento Confirmationis relativè ad Præsbyteros Græcos, qui illud pueris post Baptismum administrant, & primò de Ministro hujus Sacramenti. 286
- CAP. VIII. De adhibendo Chrismate ab Episcopo benedicto, si Præsbyter uti Minister extraordinarius Confirmationis Sacramentum administrat; & an ad solum summum Pontificem, excluso Episcopo, pertineat jus delegandi simplicij Sacerdoti dicti Sacramenti administrationem. 290
- CAP. IX. In quo finis imponitur propositæ quæstioni de pueris, qui post Baptismum à Præsbytero baptizante confirmantur. 294
- CAP. X. Rursus de Sacramento Confirmationis; de quo in quadam Constitutione Synodali cautum est, ne pueris mox decessuris administretur. 299
- CAP. XI. De evitandis in Synodo questionibus theologicis circa sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum, ubi de Viatico exhibendo, necne, his qui eadem die Eucharistiam susceperunt; item de

ET CAPITUM.

- de Communione danda reis capite damnatis, & deneganda peccatoribus publicis & manifestis. 303
- CAP. XII. In quo agitur de Viatico pueris exhibendo; item de iis, qui perseverante eodem morbi periculo, instant, Viaticum sibi exhiberi; & aliqua de frequenti, aut quotidiana Communione. 309
- CAP. XIII. De pertinentibus ad Sacramentum Penitentiae, & signanter de questione, ejusque usu in Synodalibus Constitutionibus, quoad necessitatem aliqualem electionis Dei in attritione ex metu gehennæ concepta; aut dictæ necessitatis exclusionem. 314
- CAP. XIV. De Confessione, quam nonnulli Synodi excipiendam prohibent Confessario: qui est in opere carnali complex criminis cum penitente peracti. 320
- CAP. XV. De forma conditionata in Sacramento Penitentiae. 322
- CAP. XVI. De reprobatio-e doctrinæ, quæ in nonnullis Synodis legitur, Confessionis videlicet factæ in mortis articulo laico, aut etiam mulieri, deficiente Sacerdote, aut Diacono, vel Subdiacono. 330

LIBER VIII.

De pertinentibus ad Sacramenta Extreme Unctionis, Ordinis & Matrimonij.

- CAP. I. De Sacramento Extreme Unctionis; ubi de materia hujus Sacramenti, de olei benedictione ab Episcopo peragenda, nulla tamen in Synodo facta prohibitione Presbyteris Græcis illud benedicendi, & Catholicos Græci ritus inuogendi, si in Latinorum diocesisbus Græci inhabitent. 338
- CAP. II. De forma Sacramenti Extreme Unctionis, de qua multa in Synodis, & instructionibus Episcopalibus. 342
- CAP. III. De corporis partibus inuogandis; de quo multa in nonnullis Synodis, & Ritualibus habentur. 344
- CAP. IV. De Sacramento Extreme Unctionis Ministro, tum quoad Ecclesiam Latinam, tum quoad Ecclesiam Græcam; quivè Episcopi Latini, in quorum diocesisbus Græci inhabitant, statuere valeant de eorum ritu hac in re. 346
- CAP. V. De subjecto hujus Sacramenti, & præsertim de more Græcorum sanos Oleo inuogendi; & quid de eo Episcopi Latini, in quorum diocesisbus Græci inhabitant, in Synodo disserere possint. 350
- CAP. VI. De eodem subjecto Extreme Unctionis, & signanter de ætate, in qua eadem pueris exhiberi potest; ubi citam de amentibus, & furiosis; ac nonnulla de Synodis, in quibus de prædictis rebus disseritur. 354
- CAP. VII. De tempore quo infirmis Extrema Unctio est exhibenda; & quid in Synodis, & instructionibus Episcopi de dicto tempore statuere debeant. 357
- CAP. VIII. De ordine, quo Extrema Unctio infirmis administranda est, & de reiteratione administrationis ejusdem Sacramenti. 362
- CAP. IX. De cautela in Constitutionibus Synodalibus adhibenda, cum in eis agitur de Sacramento Ordinis. Plura de questione, utrum in

INDEX LIBRORUM

- in cujuslibet Ordinis minoris collatione verum conficiatur Sacramentum, quam nonnulli Episcopi in suis Constitutionibus Synodalibus, aut decidisse, aut ignorasse visi sunt. 356
- CAP. X. Quod nihil in Synodo sit decernendum de trium hierarchicorum Ordinum materia, & forma, insinuat exemplum desumpto ex quadam questione Congregationis Concilii proposita. 374
- CAP. XI. De protestatione in aliquis Synodis inserta, & per Archidiaconum, Episcopi nomine, ante Ordinationem repetita; per quam Episcopus Ordines collaturus protestatur, se intentionem non habere ordinandi irregulares, aut canonico impedimento irretitos; & de ordinatis ad majores Ordines ab Episcopo in Missa, non ab ipso celebrata, sed a Sacerdote; de qua re in Synodo Episcopali aliquando disceptatum est. 379
- CAP. XII. Ad demonstrandum, quam circumspectè sit in Synodo loquendum de Ministro Sacramenti matrimonii, nonnulla præmittuntur respicientia Concilii Tridentini decretum, quo irrita fiunt matrimonia clandestina. 384
- CAP. XIII. Ex eo quod præsentia Parochi necessaria nunc sit ad vires tribuendas Christianorum connubii, recurrit questio, jam antea à nonnullis excitata, an scilicet ille sit Sacramenti matrimonii Minister. Secum invicem hæc in re pugnantium Doctrinarum præcipua argumenta proferuntur, conclusisque, non esse in Synodalibus Constitutionibus de hujusmodi controversia ferendum judicium, ne aliquid asserendum, quod uni aut alteri opinioni refragetur. 389
- CAP. XIV. Corrigitur falsa doctrina, quæ in quasdam Synodos irrepserit quoad idem matrimonii Sacramentum. 395

LIBER IX.

De cavendis in Synodo, quæ auctoritati & juribus Apostolicæ Sedis refragari possunt; item de non assumenda definitione controversiarum jurisdictionalium inter potestatem Ecclesiasticam, & Secularem; de sobrio in Synodo usu Legum Civilium; & de non ledendis privilegiis Regularium.

- CAP. I. Nihil in Synodo decernendum, quod præjudicium inferat auctoritati & juribus Apostolicæ Sedis; ubi de falsitate assertionis tribuentis Episcopo potestatem statuendi in sua diocesi, his dumtaxat exceptis, quæ totius Ecclesiæ statum respiciunt, quidquid Papa sibi specialiter non reservavit; incidenter de erectionibus monasteriorum, et domuum Regularium. 399
- CAP. II. Ex his, quæ dicta sunt, decernitur, quibus in casibus fas sit, aut non sit Episcopo, relaxare impedimenta dirimentia matrimonium. Agitur etiam de consuetudine, ac nonnullis Synodis Gallicanis, eandem Episcoporum facultatem spectantibus. 404
- CAP. III. De Pontificis auctoritatis lesione in eo, quod pertinet ad dispensationes matrimoniales inter unam partem Catholicam, & alteram hereticam. 410

CAP.

ET CAPITUM.

- CAP. IV. Examen instituitur Synodalis Constitutionis, adscribentis Episcopo facultatem absolvendi ab heresi; quæ, nisi congruè explicetur, jura deturbat Apostolicæ Sedis. 414
- CAP. V. Alia evolvuntur argumenta, quibus spectatim suffulti nonnulli Auctores Gallicani, facultatem absolvendi ab heresi, quam aliis ablatam haud difficulter admittunt, in sue nationis Episcopis intactam perseverare, asseverant. 420
- CAP. VI. Eadem jura Romani Pontificis laudantur etiam per Synodalem Constitutionem, infingentem degradationis poenam Clericis quorundam atrociorum criminum reis. 423
- CAP. VII. De lesione jurium Apostolicæ Sedis in unione Beneficiorum, quæ Seminario fit ab Episcopis in vim decreti Concilii Tridentini cap. xviii. ses. xxiii. de reformatione. 437
- CAP. VIII. Quomodo se gerere debeant Episcopi erga Apostolicam Sedem, si quam fortè Pontificiam Constitutionem de aliquo disciplinæ capite pro suis diocesis minis opportunam esse censeant. 440
- CAP. IX. Nulla in Synodo decidatur controversia, quæ in materia jurisdictionis vertatur inter potestatem Ecclesiasticam, & Secularem; ubi multa de causis nunc, & olim pertinentibus ad Ecclesiasticam potestatem. 440
- CAP. X. Leges Civiles cum moderatione & dilectu in Synodo alleganda. 449
- CAP. XI. Exempla Legum secundi generis, quæ scilicet sunt à Jure Canonico correctæ et improbatæ; ubi de matrimoniis filiorum familiarum sine consensu parentum, & servorum sine consensu domitorum. 453
- CAP. XII. Exempla alia Legum Civilium à Jure Canonico correctarum; ubi præcipue de adulteriis, & concubinato. 457
- CAP. XIII. Gravis dubitatio olim exorta, an quædam Lex Civilis esset à Jure Canonico recepta, an potius abrogata; atque ideo an validè contrahi possit matrimonium inter virgicum, & uxorem privigii. 462
- CAP. XIV. De Legibus Civilibus à Jure Canonico neque correctis, neque expressè approbatis, & proinde aliquando opportune in Synodo memorandis. 465
- CAP. XV. Nihil in Synodo constituendum, quod Regularium privilegia ledat. 468
- CAP. XVI. Modus adhibendus in Constitutionibus respicientibus Regulares. 475
- CAP. XVII. Alia exponuntur earundem querelarum cause. 481

LIBER X.

De censuris; de urvis, et contractibus; necnon de multis pecuniariis.

- CAP. I. Censuræ, præsertim late sententiæ, Synodali Constitutionum transgressoribus, nonnisi sobriè, & circumspectè infligan-

INDEX LIBRORUM ET CAPITUM.

gantur; ubi etiam de potestate dictas censuras ferendi.	486
CAP. II. Auctoritate & exemplis improbatu immoderatus usus censoriarum late sententia.	491
CAP. III. Interdum decerni potest censura late sententia ad cohibendam culpam, que in se expectata, est levis, si ob adjunctas circumstantias fiat gravis.	496
CAP. IV. Quid de usuris & contractibus in Synodo decerni possit; ubi specialiter de mutuo.	497
CAP. V. An, & quando usuræ suspicionē vacent quidam speciales contractus, de quibus interdum est in Synodo agendum; ubi de lucro quod ultra sortem recipitur in Montibus Pietatis, de censibus, & de cambisi.	503
CAP. VI. A cambisi locabilibus activis, omnique alia quæstiosa negotiatione, quantumvis in se licita, & laicis permessa, per Synodalem sanctionem cohibeantur Clerici.	508
CAP. VII. Quid sentiendum de contractu, quem vocant trium contractuum; an à Synodo permitti, an potius proscribi debeat.	513
CAP. VIII. Contractus cujuslibet diocesis propriis & peculiare in Synodo examinentur.	516
CAP. IX. De mulctis, seu poenis pecuniariis.	518
CAP. X. De mulctarum seu poenarum applicatione seu destinatione, & obiter nonnulla de procuratore debita Episcopo visitanti.	528

DE

DE SYNODO
DIOECESANA
LIBER PRIMUS.

NOTIONES QUÆSTIONESQUE PRÆLIMINARES.

CAPUT PRIMUM.

De Synodi nomine, & Synodorum divisione.

Synodus, ut ipsa præsefert nominis etymologia, idem est ac Concilium, seu plurius in unum locum, aliquid deliberandi gratia, conventus. Quocirca in Analibus Francorum ad annum 775. tom. 2. Collectionis Andreæ du Chesne, pag. 28. legitur: *Tunc Synodum supra dictus Rex gloriosus tenuit generaliter cum Francis apud Jenam civitatem, ibique exercitum dividens, &c.* Et ad annum 776. p. 30. ejusdem Collectionis: *Conjuncti Synodum ad eandem civitatem, & ibi placitum publicum tenens, &c.* Et in Annalibus Bertiniani ad annum 767. tom. 5. Collectionis citatæ pag. 153. habetur: *Synodum fecit cum om-*

Tom. I.

nibus Francis, solito more in campo. Idem videre est apud Plinium, lib. 72. cap. 9. sect. 35. Aliquando autem locus ipse, seu oppidum, ejusmodi congressibus habendis stabiliter destinatum, appellatum Concilium, ac proinde etiam Christianorum Ecclesias, ad quas fideles conveniunt, ab antiquissimis Scriptoris non raro Concilia & Synodos nuncupatas legitimus; in quo sensu Constantinus Magnus, leg. 4. Cod. Theodosiani, lib. 16. tit. 2. de Episcopis, & Clericis, inquit: *Habeat unusquisque licentiam, sanctissimo Catholico, venerabilique Concilio decedens, honorum quod optavit relinquere; nomine enim Concilii hic, ut in multis aliis antiquorum locis Ecclesiam intelligi, observat ibidem Gothofredus. Eandem vocis significationem elicit Ba-*

A ro-